

Ik heb mij ten slotte gewend tot een hoogleraar in de Latijnse taal en letterkunde, die reeds vroeger belangstelling heeft getoond voor medische terminologie. Deze antwoordde mij: „Van harte ga ik accoord met: exitialis. Exitialis is een monstrum, en overbodig”. Zijn belangstelling voor medische termen is mij bij ervaring bekend.

Onnodig te zeggen welke gevoelens het begrip monstrum bij de arts teweegbrengt. Exitale strekking zou een neologisme zijn, niet nodig en dus niet gewettigd.

Wij kunnen beter spreken van „exitiale” strekking.

Literatuur: VEENEKLAAS, G. M. H. (1964) *Ned. T. Geneesk.* **108**, 2393.

Maastricht, 11 januari 1965

J. E. SCHULTE

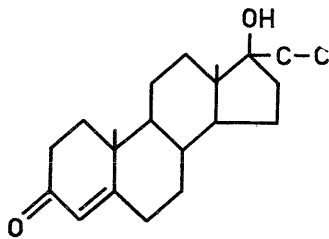
DE NOMENCLATUUR VAN PROGESTATIEVEN, PRE- OF PROGESTAGENEN EN GESTAGENEN

Naar aanleiding van het zeer lezenswaardige samenvattende overzicht van Dr. WILLEMSSEN (1964) zou ik enkele opmerkingen willen maken met betrekking tot de nomenclatuur. Het is volkomen juist dat de naam bij dergelijke stoffen geen zekere informatie geeft omtrent de biochemische eigenschappen. De chemische terminologie moge dus foute associaties wekken in biologisch opzicht, in chemisch opzicht is ze juist, en dit is niet meer het geval met de alternatieve terminologie die Dr. WILLEMSSEN meent te kunnen bezigen met betrekking tot nor-testosteron en progesteron.

Immers nor-testosteron mag dan een oestrogeen genoemd worden (het is overigens nog meer een anabolicum) maar dit zegt niets over de structuur, doch over de werking; de benaming nor-testosteron is chemisch een volkomen juiste, afgezien van het feit dat de officiële benaming van deze stof thans is: nandrolon.

Het tweede punt betreft progesteron: het is onjuist dat men deze stof ethyl-testosteron zou mogen noemen. Op de 17-plaats zit nl. geen ethyl- maar een acetyl-groep, en voorts moet dan de OH-groep die zich bij testosteron op de 17-plaats bevindt, nog verdwijnen!

Ethyltestosteron zou volgens de conventionele benaming en naar analogie van methyltestosteron de volgende formule bezitten:

ethyltestosteron

De overigens loffelijke poging van de auteur om een en ander te verduidelijken zou dus het tegendeel kunnen bewerkstelligen. Laten wij ons daarom houden aan de chemisch juiste benamingen zoals die zijn vastgesteld, daarbij goed beseffend dat deze geen kwalificatie inhouden betreffende farmacologische, biologische, of farmaceutische eigenschappen.

Tenslotte moge ik nog op een kleine onjuistheid van de schrijver wijzen betreffende de verklaring van het voorvoegsel „nor”. Nor heeft zeker niet onbetwist de betekenis van: N ohne Radikal; het zou veel algemener „no radical” betekenen, en een fraaie steun voor deze laatste opvatting biedt Dr. WILLEMSSEN ook zelf in zijn artikel. Immers, bij

ethisteron valt geen enkel N-atoom van zijn radicaal te beroven om te komen tot nor-ethindron.

Literatuur: WILLEMSSEN, H. (1964) *Ned. T. Geneesk.* **108**, 2411.

Arnhem, 16 december 1964 J. C. KUTSCH LOJENGA,
apotheker

Met belangstelling heb ik de reactie van de heer KUTSCH LOJENGA op mijn artikel gelezen. Het belangrijkste gedeelte is verrat in het tweede punt waar — volkomen terecht — aanmerking gemaakt wordt op het feit dat progesteron ook ethyl-testosteron genoemd zou mogen worden. Bij de „terminologische bespiegelingen” in mijn artikel worden de geslachtshormonen onderverdeeld in die met 18, 19 en 21 C-atomen overeenkomend met oestrogenen, androgenen resp. progestatieven. Ethyl-testosteron heeft 21 C-atomen, hetgeen aanleiding zou kunnen geven tot de gedachte dat het tot de groep van stoffen behoort, waartoe ook progesteron gerekend wordt. Dat deze gedachtegang niet juist is, heeft de heer KUTSCH LOJENGA nog eens duidelijk naar voren gebracht, waarvoor ik hem gaarne dank zeg. Omdat men in de medische literatuur deze wijze van naamgeving soms ontmoet, heb ik — uit didactische overwegingen — gemeend het zo te moeten stellen.

Het voorvoegsel „nor” is — voor zover mij bekend — het eerst door de Duitsers gebruikt. Vandaar de aanduiding „N ohne Radikal”.

Amstelveen, 13 januari 1965

H. WILLEMSSEN

BERICHTEN

BUITENLAND

Wereldberichten

Groei der steden. — De december 1964 aflevering van *World Health*, het geïllustreerde blad van de Wereldgezondheidsorganisatie, heeft een aantal uitspraken over problemen van urbanisatie vergaard en fotografisch toegelicht. De redactie gaat uit van de wel algemeen aanvaarde verwachting dat aan het begin van de 21e eeuw de bevolking van de aarde zal zijn verdubbeld, en dat de bevolkingen der steden sneller zullen vermeerderen dan de landelijke bevolkingen. Twee Nederlandse deskundigen (E. DE VRIES en JAC. P. THYSSE) verduidelijken dit met enkele cijfers: onderstelt men dat de bevolking der aarde jaarlijks met 2½ pct toeneemt, en dat twee-derden van deze bevolking op het land leven en slechts met 0,5 pct toenemen, dan groeien de stedelijke bevolkingen jaarlijks met 6,5 pct. De redactie maakt de lijst op van de vraagstukken (volkshuisvesting, drinkwater, afvoer, politie, onderwijs, geneeskundige voorziening, sociale diensten, verkeer, recreatie) die zich zienderogen ontwikkelen: 6,5 pct toeneming per jaar betekent verdubbeling binnen 11 jaar. (In andere beschouwingen over dit onderwerp ontmoet men gewoonlijk ook de geboorteregeling aangeroerd, maar het beleid van de Wereldgezondheidsorganisatie sluit deze buiten haar gezichtskring; v. L.)

Duitsland

Johann Lucas Schönlein herdacht. — De biografische schets van de *Journal of the American Medical Association* van 28 december (bl. 1127) is ditmaal gewijd aan J. L. SCHÖNLEIN (1793-1864), die een eeuw geleden is gestorven. Hij was een der grote leermeesters aan het ziekbed. Acht jaar na zijn promotie (1816) werd hij hoogleraar te Würzburg; dan ontving hij ontslag wegens liberale politieke denkbeelden, doceerde zes jaren te Zürich en verwierf in 1838 het